

Hallintovaliokunnalle

HE 16/2026 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle poliisin hallinnosta annetun lain,
Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta**

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä vastinetta valiokunnalle toimitetuista kirjallisista asiantuntijalausunnoista sekä perustuslakivaliokunnan esityksestä antamasta lausunnosta (PeVL 19/2026 vp).

Sisäministeriön vastaus annettuihin lausuntoihin etenee pykäläjärjestyksen mukaisesti. Sisäministeriö toteaa seuraavaa:

Välttämättömyys -kriteeri (15 k § 2 momentti)

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että reservin käyttöönotolta edellytettävä välttämättömyys -kriteeri kohdistuu poliisin resurssien turvaamiseen ja että tämän vuoksi reservipoliisi voitaisiin ottaa käyttöön myös sillä perusteella, ettei normaaliin poliisitoimintaan ole osoitettu riittävästi resursseja. Lausunnossa ehdotettiin välttämättömyyden sitomista poliisin tehtävien suorittamiseen. Virka-avun osalta samassa lausunnossa todettiin, että virka-avun ensisijaisuus tulisi perustelujen lisäksi käydä ilmi laista. Suomen Poliisijärjestöjen Liiton lausunnossa korostettiin poliisin perusresursoinnin ensisijaisuutta ja reservin käytön rajaamista vain poikkeuksellisiin tehtäviin.

Sisäministeriön vastaus:

Esitetty välttämättömyys -kriteeriä koskeva tulkinta ei vastaa hallituksen esityksen tarkoitusta. Poliisin reservin tarve perustuu poliisin omien resurssien ja virka-apujärjestelmän riittämättömyyteen hyvin poikkeuksellisissa, esityksessä luetelluissa tilanteissa. Välttämättömyyskriteeri määrittää siis resurssin (sekä poliisin omien voimavarojen että virka-apujärjestelyn) riittämättömyyttä suhteessa poikkeuksellisiin tilanteisiin. Reservin käyttöönotolla tällaisissa tilanteissa pyritään turvaamaan poliisin poliisilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin tehtävien suorittaminen. Poliisin reserviä ei voida käyttää normaalioloissa, sillä edellytykset sen käyttöönotolle eivät täyty. Sisäministeriö ei pidä eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ehdotusta perusteltuna.

Virka-avun osalta sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä on korostettu, että Puolustusvoimilta tai Rajavartiolaitokselta saatava virka-apu on ensisijainen, nopea ja

kustannustehokas vaihtoehto esityksessä tarkoitetuissa häiriötilanteissa, eikä poliisin reservillä ei ole tarkoitus korvata olemassa olevia virka-apujärjestelyjä vaan täydentää niitä viimesijaisena ratkaisuna tilanteissa, joissa virka-apua ei olisi saatavilla tai se ei olisi muuten riittävä poliisin voimavarojen turvaamiseksi kysymyksessä olevassa tilanteessa. Esityksessä on myös selvitetty, että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virka-apu poliisille on yksittäisiin tilanteisiin soveltuva keino suoriutua sellaisesta poliisille kuuluvasta tehtävästä, joka vaatii hetkellisesti laajoja resursseja tai sellaista erityisosaamista tai välineistöä/kalustoa, jota poliisilla ei itsellään ole. Sen sijaan pitkäkestoisemmissa virka-aputehtävissä virka-avun antamista rajoittaa edellytys siitä, että virka-avun antaminen ei saa vaarantaa Puolustusvoimien maanpuolustustehtävää tai Rajavartiolaitokselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Poliisin valmiusjärjestelmä rakentuu siten, että poliisi arvioi esityksen mukaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa ensin poliisin oman resurssin käytettävyyden, ml. yksiköiden väliset siirrot, tilanteen ratkaisemiseksi. Tämän jälkeen poliisin arvioi virka-apujärjestelyjen käytettävyyden ja riittävyyden. Mikäli virka-apu ei olisi käytettävissä tai se ei olisi riittävää, poliisin reservi voitaisiin ottaa käyttöön.

Sisäministeriö ei pidä tarpeellisena todeta virka-apujärjestelyn ensisijaisuutta säännösten tasolla.

Päätöksentekotasoa (15 k § 2 momentti)

Perustuslakivaliokunnan mielestä reservin käyttöönotolla on sääntelyn soveltamisolosuhteetkin huomioon ottaen siinä määrin huomattavasti yhteiskunnallista ja myös taloudellista merkitystä, että ehdotetun kaltainen reservin käyttöönotto ja käytön päättämistä koskeva päätös on sellainen perustuslain 67 §:n 1 momentissa tarkoitettu laajakantoinen ja periaatteellisesti tärkeä asia, joka tulee ratkaista valtioneuvoston yleisistunnossa, ja jota ei siis voida ratkaista ministeriössä ministerin toimesta. Myös eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa esitettiin samat huomiot päätöksentekotasosta. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa tuotiin esiin myös tarve säännöspäätöksellisesti rajata reservin käyttöönottoa koskeva päätös määräajaksi ja laajuudeltaan välttämättömään, mikä varmistaisi reservin pysymistä poikkeuksellisenä, välttämättömänä ja viimesijaisena menettelynä.

Sisäministeriön vastaus:

Sisäministeriö esitti päätöksentekotasoksi sisäministeriä siitä näkökulmasta, että kysymyksessä olisi poliisin valmiudensäätelymekanismia koskeva operatiivinen päätös. Sisäministeriö ymmärtää perustuslakivaliokunnan ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kannanotossa esitetyn näkemyksen ja katsoo, että päätöksentekotasoa reservin käyttöönotosta ja käytön päättämisestä voidaan tehdä valtioneuvoston yleisistunnossa. Tämä on myös järkevä ratkaisu

siksi, että valtioneuvoston yleisistunto päättää poliisin reservin käyttöönoton määräraharesursoinnista.

Reservin käyttöönoton ajallisen käytön määrittelyn osalta sisäministeriö toteaa, että mikäli mahdollista, valtioneuvosto määrittää reservin käytön ajallisen tarpeen käyttöönottopäätöksessään. Mikäli tämä ei ole mahdollista, valtioneuvosto päättää reservin käytön lopettamisesta, kun tarve poliisin reservin käyttöönotolle päättyy. Sisäministeriö ei pidä tarpeellisenä kirjata tätä erikseen säännökseen, sillä päätöksenteossa on kysymys valtioneuvoston normaalista päätöksentekoharkinnasta sille esitetyn päätöksentekoa tukevan aineiston perusteella. Hallituksen esityksen mukainen reservi on poikkeuksellinen varautumisjärjestely poikkeuksellisiin tilanteisiin eikä pysyvä järjestely. Normaaliolojen vakaviin häiriötiloihin liittyy säännösperusteisesti jo vaatimus tilapäisyydestä.

Poliisihallituksen määräyksenantovalta (15 k § 2 momentti)

Perustuslakivaliokunta edellytti Poliisihallitukselle annetun määräyksenantovaltuuden täsmentämistä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti seikkoihin, joista on perustuslain 80 §:n nojalla mahdollista antaa määräyksiä.

Sisäministeriön vastaus:

Poliisihallitukselle ehdotettu määräyksenantovaltuus on tarkoitettu koskemaan poliisin reservin käyttöön ottamiseen liittyviä yksityiskohtaisia teknisluontoisia seikkoja, joissa konkretisoidaan lain täytäntöönpanoon liittyviä yksityiskohtia. Määräyksellä ohjataan poliisiyksiköitä toimimaan poliisin reserviin liittyvissä kysymyksissä yhdenmukaisesti riippumatta siitä, mikä poliisiyksikkö on kyseessä. Määräyksenantovaltuus koskee poliisin reservin rekisterinpitoon liittyvää teknistä ohjeistusta poliisiyksiköille, kuten sitä, että eläköityvän henkilön viimeisin yksikkö tiedustelee henkilön halukkuutta ilmoittautua reserviin ja sitä, että kyseinen yksikkö varmistaa vuosittain ilmoittautumisen voimassa olon. Määräys sisältää ohjeistuksen poliisiyksiköille poliisin reservin rekisteriin ilmoittautuneiden poliisitutkinnon suorittaneiden henkilöiden koulutustarpeiden arvioinnista (voimankäyttökoulutus ja muu täydennyskoulutus) ja koulutuksen järjestämisestä näille henkilöille poliisiyksiköissä. Määräys sisältää myös poliisin reservin varustusta ja kalustoa koskevan ohjeistuksen siltä osin, että poliisin tutkinnon suorittaneille, reservin rekisteriin ilmoittautuneille henkilöille varataan tarvittava varustus esimerkiksi eläköityvien poliisien viimeiseen poliisiyksikköön luovuttamistaan varusteista ja siltä osin, että muun kaluston osalta, kuten ajoneuvot, varaudutaan poliisin reservin mahdollisesta käyttöönotosta johtuviin tarpeisiin.

Sisäministeriö ehdottaa säännöksen täsmentämistä siten, että Poliisihallitus antaa määräyksen poliisin reservin käyttöönottoa koskevista teknisluontoisista seikoista, jotka liittyvät

rekisterinpitoon, koulutustarpeiden arviointiin ja koulutusvastuiden jakautumiseen sekä poliisin reservin varustukseen ja kalustoon.

Normaaliolojen vakava häiriötilanne (15 k § 3 momentti)

Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että ehdotetussa muodossaan normaaliolojen häiriötilanteen säädöstasoinen määritelmä jäi esityksessä huomattavan avoimeksi esimerkkiluetteloksi. Perustuslakivaliokunta viittasi aikaisempaan lausuntoonsa PeVL 10/2025 vp, jossa edellytettiin normaaliolojen häiriötilanteen täsmentämistä konkreettisesti. Kyseisessä lausunnossa ja nyt annetussa lausunnossa perustuslakivaliokunta on katsonut, että täsmentämisestä voidaan huolehtia esimerkiksi lakiin otettavalla avoimella esimerkkiluettelolla säännöksen soveltamistilanteista.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa kiinnitettiin huomiota hallituksen esityksessä mainittuihin esimerkkeihin normaaliolojen vakavista häiriötilanteista ja kysyttiin missä määrin reserviä olisi tarvittu esimerkeissä mainituissa häiriötilanteissa.

Valiokunnan keskusteluissa nousi esiin kysymys mahdollisista reservin käyttötilanteista 15 k §:n säännöskohtaisissa perusteluissa mainitun terroristisen teon suunnittelun tilanteessa. Tällaisesta tilanteesta pyydettiin kuvausta esimerkin avulla.

Sisäministeriön vastaus:

Sisäministeriö pitää perustuslakivaliokunnan esitystä normaaliolojen vakavan häiriötilanteen täsmentämisestä 15 k §:n 3 momenttiin otettavalla avoimella esimerkkiluettelolla hyvänä ja selkiyttävänä lain soveltamisen kannalta.

Sisäministeriö ehdottaa pykälämuotoiluksi seuraavaa luetteloa:

Normaaliolojen vakava häiriötilanne on:

- 1) yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin kohdistettu terroristinen teko, sen välitön uhka tai muu sisäistä turvallisuutta vakavasti vaarantava rikollinen toiminta;
- 2) yleistä järjestystä ja turvallisuutta vakavasti vaarantava laaja-alainen häiriötilanne;
- 3) kriittiseen infrastruktuuriin, tietojärjestelmiin tai tietoverkkoihin kohdistuva laaja-alainen tai vakava häiriötilanne;

- 4) laajamittainen maahantulo, painostaminen maahantulijoita ohjaamalla tai muu rajaturvallisuuteen kohdistuva vakava häiriötilanne;
- 5) sotilaallisen voiman käyttö, sen välitön uhka taikka muu vakava painostamistilanne;
- 6) muu vaikutuksiltaan 1–5 kohtaan rinnastuva vakava häiriötilanne.

Hallituksen esityksessä (s. 27) on selvitetty, että vuoden 2015 ja 2022 maahantulotilanteissa on käytetty eläköityneitä poliiseja ja poliisiopiskelijoita varsinaisen poliisihenkilöstön tukena. Vuoden 2020 Covid-pandemian yhteydessä poliisi sai virka-apua Puolustusvoimilta ja Rajavartiolaitokselta, mutta Uudenmaan sulkua ei tästä huolimatta ollut aukoton. Vuoden 2023 välineellistetyn maahantulon tilanteessa poliisin joukkojenhallintasuorituskykyä käytettiin Rajavartiolaitoksen tukena. Tuen pitkäkestoisuus koetteli resurssin käyttämistä, koska liikkumavara suorituskyvyn käytössä on vähäinen.

Terroristisen teon suunnittelutilanteessa on terroristisen teon välittömään uhkaan liittyvä tilanne, joka edellyttää laajoja poliisin suojaamis-, turvaamis-, eristämistoimia tai muita välttämättömiä toimia. Terroristisen teon uhka ei ole tällaisessa tilanteessa enää pelkkä yleinen mahdollisuus, vaan se on muodostunut konkreettiseksi turvallisuusuhaksi, joka edellyttää poliisilta aktiivisia toimia. Uhka voi kohdistua esimerkiksi yhteen monista kohteista, kuten viranomaisrakennuksiin, liikenneasemiin, kriittiseen infrastruktuuriin ja uskonnollisiin kohteisiin. Reserviä voisi tällöin käyttää vartiointi- ja suojaustehtäviin, etsintätehtäviin ja alueiden tyhjentämiseen, jolloin varsinainen poliisihenkilöstö voisi keskittyä uhkan torjumiseen.

Poliisin reservin rekisteri (15 k § 4 momentti) - reservin rekisteristä poistaminen

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa katsottiin, että poliisin rekisteristä poistamisen edellytyksistä tai poistamisharkinnassa huomioitavista seikoista tulisi säätää täsmällisesti laissa perustuslain 80 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin.

Sisäministeriön vastaus:

Hallituksen esityksen mukaan poliisi poistaa henkilötiedot rekisteristä, mikäli henkilö on peruuttanut ilmoittautumisensa tai harkinnan perusteella, johon vaikuttaa esimerkiksi henkilön ikä, fyysinen kunto, terveys, nuhteettomuus sekä osallistumisaktiivisuus järjestettävään koulutukseen. Kysymys ei myöskään ole noussut esille lausuntokierroksella annetuissa lausunnoissa eikä perustuslakivaliokunnan lausunnossa. Yleinen tietosuojasääntely soveltuu, eli esimerkiksi tarpeettomat tiedot on poistettava ja tietoja voidaan käsitellä tunnistettavassa muodossa vain niin pitkään, kun niitä tarvitaan.

Sisäministeriön arvion mukaan asiasta ei tarvitse nimenomaisesti säätää lain tasolla.

Reservipoliisin riittävä ja ajantasainen koulutus (15 l §, 15 m § 1 momentti)

Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että muiden kuin poliisiopiskelijoiden osalta kyse saattaa olla esimerkiksi vuosia poliisin työstä poissa olleista henkilöistä. Valiokunnan käsityksen mukaan näiden henkilöiden riittävän ja ajantasaisen koulutuksen vaatimus ei käy säännöspерusteisesti aivan selväksi. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia kiinnitti huomiota samaan seikkaan, ja piti kannatettavana, että sääntely vastaisi soveltuvien osin sitä, mitä opiskelijoihin sovelletaan ja että riittävän koulutuksen vaatimus kohdistuisi kaikkiin reservipoliisiksi nimitettäviin. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia kiinnitti huomiota myös 15 l §:n 2 – 3 momenttiin todeten, että ehdotuksen kannalta keskeinen asianmukaisesta reservipoliisien koulutuksesta varmistuminen jää jossain määrin epäselväksi. SPJL kiinnitti huomiota siihen, että reserviläisten ja erityisesti poliisiopiskelijoiden käyttöä koskevat tehtäväprofiilit määritetään niin, että ne ovat yhdenmukaisia koulutuksen, osaamisen ajantasaisuuden ja tilanteiden riskiprofiilin kanssa.

Sisäministeriön vastaus:

Hallituksen esityksessä sekä poliisiopiskelijoiden että poliisin tutkinnon omaavien henkilöiden koulutuksen ja osaamisen varmistaminen on erittäin keskeisellä sijalla toimivan poliisin reservin luomisessa. Tämä toteutetaan pykäläjärjestyksen mukaisin toimin seuraavasti:

Esityksen 15 l §:n 1 momentti sisältää reservipoliisilta edellytettävän koulutuksen sisältöä ja laajuutta koskevat vaatimukset.

Voimankäyttökoulutuksen osalta esityksen 15 l §:n 2 momentissa säädetään asianmukaisesti viittaustekniikalla poliisilain 9 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla annettuun sisäministeriön asetukseen (245/2015) poliisin voimakeinoista sekä kulkuneuvon pysäyttämisestä. Kyseisen asetuksen 3–4 §:ssä säädetään tarkasti poliisimiehen ja muun poliisihallinnon palveluksessa olevan virkamiehen oikeudesta kantaa ja käyttää voimankäyttövälinettä vain, jos hän on saanut kyseisen voimankäyttövälineen käyttöön koulutuksen, osallistunut 3 §:ssä mainittuun ylläpitävään koulutukseen ja harjoitteluun sekä suorittanut voimankäyttövälineen tasokokeen. Siinä säädetään myös koulutusvastuista poliisiyksiköiden kesken sekä voimankäyttövälineiden ylläpitävän koulutuksen ja harjoittelun vuosittaisista määristä. Lakiehdotuksen 15 l §:n 2 momentin tarkoituksena on siten, että samaa voimankäyttökoulutuksen sääntelyä sovelletaan myös reservipoliisiin. Poliisin, mukaan lukien reservipoliisin, voimakeinojen käyttö on tarkoin normitettua ja siitä säädetään poliisilain 2 luvun 17–20 §:ssä.

Koulutuksesta säättämisen lisäksi esityksessä on varmistettu säännöspерusteisesti se, että poliisikoulutuksen järjestäminen kaikille poliisin reserviin ilmoittautuneille henkilöille on

asianmukaisesti vastuutettu. Siten esityksen 15 §:n 3 momentissa säädetään Poliisihallitukselle nimenomainen vastuu varmistaa kaikkien reservipoliisien osaamisen ajantasaisuus viittauksella yhtäältä saman pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään tarkasti ja täsmällisesti sekä poliisiopiskelijoiden että poliisikoulutuksen omaavien henkilöiden koulutusvaatimuksista ja toisaalta viittauksella 2 momenttiin voimankäyttökoulutuksen osalta, jolloin sisäministeriön poliisin voimakeinoista ja kulkuneuvon pysäyttämisestä annetun asetuksen edellytykset voimankäyttövälineiden kantamiselle ja käytölle ulotetaan koskemaan reservipoliisia.

Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisiopiskelijoiden koulutuksesta, mukaan lukien voimankäyttökoulutus, ja esitys sisältää tältä osin poliisiopiskelijoilta edellytettävän koulutuksen minimimäärän, jota täsmennetään myös poliisiammattikorkeakoulusta annettuun asetukseen tehtävällä, reserviopintojen rakennetta koskevalla sääntelyllä.

Poliisihallituksen määräyksessä täsmennetään muiden kuin poliisiopiskelijoiden osalta tehtävä koulutustarpeen arviointi, joka koskee sekä vuosittaista voimankäyttökoulutusta että tarvittavaa täydennyskoulutusta. Määräyksessä myös ohjeistetaan poliisiyksiköt järjestämään mainittu vuosittainen koulutus muille kuin poliisiopiskelijoille.

Lakiesityksen 15 m §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaan poliisin ammattikorkeakoulututkintoa suorittava henkilö voidaan nimittää reservipoliisiksi vain sellaisia toimivaltuuksia edellyttävään tehtävään, johon hänellä on riittävä koulutus. Tämä vaatimus on itsestäänselvyys myös muiden reservipoliisiksi nimitettävien poliisin tutkinnon omaavien henkilöiden osalta. Poliisiopiskelijoiden nimeäminen erikseen momentissa on tehty sen vuoksi, että sellaisen henkilön osalta, jolla ei ole poliisin tutkintoa, on korostetumpi tarve arvioida osaamista ja koulutusta henkilölle osoitettavan tehtävän osalta kuin poliisitutkinnon omaavan henkilön osalta. Reservipoliisiksi nimitettävä poliisiopiskelija voidaan rekrytoida 4 - 7 moduulin opiskelijoista, jolloin on selvää, että alemman moduulin opiskelijoilla on vähäisempi määrä poliisin opintoja takanaan kuin esimerkiksi 7. moduulin opiskelijoilla, joiden osaaminen vastaavaa käytännössä jo nyt harjoitteluun lähtevien 8 - 10 moduulin opiskelijoiden osaamista. Tapauskohtaisesti tehtävä nimittämisharkinta mahdollistaa henkilön koulutuksen ja osaamisen arvottamisen suhteessa tehtävään ja toimivaltuuksiin.

Poliisitutkinnon omaavien henkilöiden osalta koulutuksen ja osaamisen taso arvioidaan vuosittain, ja tällaiselle henkilölle annetaan vuosittain sama voimankäyttövälineitä koskeva koulutus kuin vakinaisessa virassa oleville poliiseille sekä poliisin reserviin nimittämiseen tarvittava täydennyskoulutus. Myös tällaisten henkilöiden kohdalta arvioidaan tapauskohtaisesti koulutuksen ja osaamisen perusteella, minkälaisiin tehtäviin hänet voidaan nimittää poliisin reserviin.

Reservipoliisiksi nimittäminen ja toimivaltuuksien käyttö (15 m § 1-2 momentti)

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa pidettiin ongelmallisena sitä, ettei esityksessä todeta, milloin nimittäminen voidaan tehdä ja mihin määräaikaiseksi tarkoitetun virkasuhteen pituus on sidottu. Lausunnossa todettiin, ettei esityksestä ilmene, mitä määräaikaisille virkasuhteille tapahtuu, kun 15 k §:n nojalla päätetään reservin käytön päättämisestä. Saman lausunnon mukaan esityksestä ei myöskään ilmene, miten virkasuhteeseen nimitettävät valikoituvat rekisteriin ilmoittautuneiden joukosta. Lisäksi huomautetaan, ettei hallituksen esityksessä ole arvioitu mahdollisia esteitä poliisin reserviin nimitämiselle eikä tästä ehdoteta säädettäväksi. Lausunnossa on myös esimerkki tilanteesta, joka saattaisi olla ongelmallinen vallan kolmijako-opin kannalta. Tähän liittyen esitetään myös kysymys virkavapaan myöntämisestä, mikäli henkilö on toisessa virassa. Lausunnossa kysytään myös siitä, miten turvallisuusselvitykseen liittyvistä periaatteista voisi poiketa nimitämistilanteessa. SPJL:n lausunnossa kiinnitettiin huomiota poliisiopiskelijoiden osalta ohjausmalliin ja sen toimivuuteen kriisitilanteissa ja reservipoliisin itsenäisten toimintavalmiuksien tärkeyteen.

Sisäministeriön vastaus:

Reservipoliisi nimitetään valtion virkamieslain 9 § 1 momentin mukaisesti määräaikaiseen virkasuhteeseen, kun reservin käyttöön otosta on tehty päätös. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetään tarpeen ennakoidun keston ajaksi valtion virkamieslain mukaisesti. Kun määräaikainen virkasuhteen nimitysaika päättyy, virkasuhde lakkaa automaattisesti. Jos tarve reservipoliisille lakkaa aiemmin kuin nimityshetkellä on ennakoitu, virasto voi käynnistää valtion virkamieslain 27 §:n mukaisen tuotannollisen ja taloudellisen irtisanomismenettelyn yhteistoimintamenettelyn kautta.

Poliisin reservin suurimman ja nopeimmin rekrytoitavissa olevan varannon muodostavat poliisiopiskelijat, joten nimittäminen virkasuhteeseen aloitetaan poliisiopiskelijoista edeten siten, että ensiksi nimitetään opinnoissa pisimmälle edenneet opiskelijat. Mikäli opiskelijoista muodostettava reservi ei ole riittävä, poliisin reserviin rekisteriin ilmoittautuneita henkilöitä rekrytoidaan koulutus, osaaminen ja reservin tarve huomioon ottaen. Jälkimmäinen tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mikäli tarve käyttää reserviä on Vaalimaalla, poliisiopiskelijoiden lisäksi rekrytoidaan reserviin toimintapaikkaa lähimpien poliisilaitosten kirjoilla olevat muut reserviläiset.

Hallituksen esityksessä ei ole pidetty tarpeen säätää erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, vaan virkasuhteeseen nimittämistä koskevat yleiset kelpoisuusvaatimukset.

Poliisiopiskelijoilla on voimassa oleva turvallisuusselvitys. Mikäli poliisin tutkinnon omaavalla henkilöllä ei ole voimassa olevaa turvallisuusselvitystä, turvallisuusselvitysmenettely voidaan käynnistää nimittämisen yhteydessä. Henkilö voidaan

nimittää virkasuhteeseen hallitusti ennen turvallisuusselvityksen valmistumista siten, että henkilön tehtäviinsä ei kuulu turvallisuusselvityslain 19 §:n mukaisia tehtäviä ennen hänen turvallisuusselvityksensä valmistumista.

Sisäministeriö pitää vallan kolmijako-oppia koskevaa esimerkkiä kiinnostavana mutta varsin teoreettisena. Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tuomioistuinlaitoksessa työskentelee jo nyt poliisitaustaisia henkilöitä, joilla saattaa olla VAP-varaus Puolustusvoimille, mikäli hän kuuluu Puolustusvoimien reserviin. Poliisin reservin rekisteriin ilmoittautuminen on vapaaehtoista, eikä sisäministeriö pidä kovinkaan todennäköisenä tilannetta, jossa poliisin tutkinnon suorittanut, tuomioistuinlaitoksen palveluksessa oleva henkilö olisi kiinnostunut rekrytoitumaan määräaikaiseen virkasuhteeseen poliisin reserviin. Hallituksen esityksen mukaista reserviä ei ole rakennettu tällaisten henkilöiden varaan. Sisäministeriö pitää tärkeänä korostaa, että virkavapaan myöntäminen toisessa virassa tai tehtävässä työskentelyä varten on aina viraston harkinnassa, ellei tilannetta ole säädetty lakiperusteiseksi virkavapaaksi, jolloin virastolla ei ole asiassa harkintaa. Hallituksen esitykseen ei sisälly tällaista esitystä. Toisin sanoen tuomioistuinvirastolla olisi päätösvalta virkavapaan myöntämisestä tai sen myöntämättä jättämisestä, mikäli tuomioistuinviraston palveluksessa oleva poliisitaustainen henkilö haluaisi hakeutua poliisin reserviin.

Reservipoliisina toimivien poliisiopiskelijoiden toimivaltuuksien käyttö on sidottu välittömään valvontaan ja reaaliaikaiseen johtoon. Järjestely vastaa tälläkin hetkellä työharjoittelussa olevien poliisiopiskelijoiden osalta sovellettavaa järjestelyä jokapäiväisessä toiminnassa. Järjestely on toiminut hyvin. Poliisi on varautunut ja kouluttautunut suuria operaatioita ja näiden hallitsemista varten ja arvioi eskalaatioriskin pieneksi. Poliisin reserviä ei joka tapauksessa osoiteta tilanteisiin, joissa on riski toiminnasta, joka ei olisi poliisin kantahenkilökuntaan kuuluvan henkilön johtamaa ja ohjaamaa.

Muut huomiot

Poliisihallituksen lausunnossa kannatettiin hallituksen esitystä ja korostettiin poliisin reservin tarvetta poliisin valmiudensääntelymekanismeissa hyvin poikkeuksellisissa oloissa. Poliisihallitus piti hallituksen esityksessä ehdotetun, pääosin poliisiopiskelijoihin perustuvan mallin mahdollistamaa vahvuutta toiminnallisena minimivahvuutena.

Oikeusministeriön lausunnossa nostettiin kysymys Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 15 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuuden riittämisestä poliisin reservin opintoja koskevan sääntelyn osalta.

Puolustusministeriön lausunnossa viitattiin lausuntokierroksella annettuihin huomioihin siitä, että myös Puolustusvoimilla on tarpeita poliisitaustaisten henkilöiden osalta ja korostettiin sitä, että virkamiesten sijoittamisesta reserviläistehtäviin on erikseen sovittava viranomaisten

kesken. Puolustusvoimien lausunnossa otettiin kantaa samaan asiaan, ja viitattiin hallituksen esityksessä tehtyyn arvioitiin siitä, että mahdolliset päällekkäisyydet Puolustusvoimien ja poliisin reservihenkilöstöä koskevien tarpeiden osalta arvioidaan muodostuvan erittäin pieneksi. Poliisihallituksen lausunnossa pidettiin selkiyttävänä sitä, jos tulevaisuudessa poliisin henkilöstö sekä opiskelijat olisivat suoraan lain nojalla varattuja poliisin palvelukseen.

Ahvenanmaan maakuntahallitus totesi, että ehdotetut muutokset koskevat kaikilta osin valtakunnan lainsäädäntövaltaa. Maakuntahallitus kannatti ammattiammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen kelpoisuusvaatimusten tarkistamista koskevaa ehdotusta, koska se laajentaa hakijajoukkoa ja antaa entistä useammille mahdollisuuden jatko-opintoihin.

Poliisiammattikorkeakoulun lausunnossa nostettiin esille se, että Poliisiammattikorkeakoulu päivittää opetus suunnitelmansa siten, että poliisiopiskelijan reservissä toimimisen edellyttämä koulutus annetaan 1 – 3 moduulin aikana. Poliisiammattikorkeakoulu piti lausunnossaan erittäin kannatettavana poliisiopiskelijan toimivaltuuksien käytön sitomista esityksessä esitetyksi sekä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimusten uudistamista.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL kannatti hallituksen esitystä sekä poliisin reservin että kelpoisuusvaatimusten uudistamisen osalta. Kelpoisuusvaatimusten toteutuksen osalta edellytettiin läpinäkyvyyttä, yhdenvertaista soveltamiskäytäntöä sekä tarvetta varmistaa toimeenpanossa, että muutoksella saavutettava ajansäästö ja kustannusvaikutukset myös realisoituvat käytännössä operatiiviseen työhön. Voimaantumisen osalta SPJL piti tärkeänä siirtymäjärjestelyjen selkeyttä ja ennakoitavuutta.

Rajavartiolaitos piti hallituksen esitystä poliisin reservistä kannatettavana ja totesi lausuneensa jo lausuntokierroksen aikana. VM piti hallituksen esitystä poliisin reservistä kannatettavana. Myös Syyttäjälaitos piti esitystä kannatettavana. Syyttäjälaitos kiinnitti hallintovaliokunnan huomiota lausuntokierroksen aikana esittämäänsä siitä, että reservipoliisin toimivaltansa käyttöön liittyvät mahdolliset rikosepäilyt on käsiteltävä esitutkintalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koska poliisin reserviin nimitettävät henkilöt nimitetään poliisin määräaikaan virkasuhteeseen ja reservin tehtävät ovat poliisin tehtäviä.

Suojelupoliisi toisti lausuntokierroksella antamansa kommentit sen osalta, että sääntelyssä olisi huomioitava se, että suojelupoliisin ja muiden turvallisuusviranomaisten tehtävien suorittaminen ei vaarannu tilanteissa, joissa poliisin reservi otetaan käyttöön ja että muissa turvallisuusviranomaisissa työskentelevät henkilöt eivät voisi tulla osaksi poliisin reserviä. SUPOn palveluksessa olevat virkamiehet ovat lähtökohtaisesti VAP-varattuja poikkeusoloissa ja puolustustilassa SUPOn tehtäviin. SUPO totesi myös, ettei se lähtökohtaisesti myöntäisi virkavapautta poliisin reserviin nimittämistä varten ja että SUPOn virkamiehet tulisi sulkea esityksessä tarkoitetun reservipoliisijärjestelmän ulkopuolelle. Tullin lausunnossa nostettiin

esille sama asia, eli että Tullilla on tarve omiin henkilöresursseihinsa ja lähtökohtaisesti Tulli tekee VAP-varaukset koko henkilöstönsä varaamiseksi omaan käyttöönsä.

Sisäministeriön vastaus:

Poliisihallituksen, Poliisiammattikorkeakoulun, Puolustusvoimien, valtiovarainministeriön, Syyttäjälaitoksen, Rajavartiolaitoksen ja SPJL:n lausunnoissa esitystä pidettiin kannatettavana. Ahvenanmaan maakuntahallitus kannatti kelpoisuusvaatimusten uudistamista. Sisäministeriö yhtyy näiden toimijoiden lausunnoissa tehtyihin nostoihin ja vastaa alla avoimeksi jääneisiin kysymyksiin.

Asetuksenantovaltuuden riittävyyden osalta sisäministeriö katsoo, että Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 15 §:n 2 momentin asetusantovaltuus on riittävä asetuksen antamiseksi poliisin reservin opintojen *rakenteesta*. Ehdotettava sääntely koskee poliisin reservin vähimmäisopintoja, jotka Poliisiammattikorkeakoulu siirtää opetussuunnitelmansa päivityksen myötä poliisiopintojen 1 – 3 Moduulin opintoihin. Kysymyksessä ovat poliisiopintoihin jo nyt sisältyvät opetuskokonaisuudet, jotka siirretään opintojen alkuvaiheeseen riittävän koulutuksen varmistamiseksi reservipoliisiksi nimitettävälle opiskelijoille. Kysymys on siis opintojen rakenteesta, jota täsmennetään asetuksella.

Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien lausunnoissa nostettuihin päällekkäisyyksiin on vastattu lausuntokierroksen pohjalta hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa. Päällekkäisyyksien on arvoitu esityksessä jäävän pieniksi. Tulevaisuudessa opiskelijoiden VAP-varaamisesta poliisin reserviin on hyvä sopia poliisihallinnon ja puolustushallinnon kesken, ja Poliisihallituksen lausunnossa nostama ajatus täsmäntämisestä lain tasolla on myös kannatettava.

Kelpoisuusvaatimusten muutosten osalta sisäministeriö toteaa, että harkinnanvaraisuus tarkoittaa tässä kohtaa sitä, että Poliisiammattikorkeakoululla on oikeus työelämälähtöisen ja läpinäkyvän pääsykoeprosessin perusteella valita päällystökoulutukseen ominaisuuksiltaan sopivimmat henkilöt myös ilman aiempaa korkeakoulututkintoa. Uudistuksen myötä pääsykoeprosessia tullaan muokkaamaan siten, että sen avulla varmistetaan jokaisen opiskelijan valmiudet sekä korkeakouluopiskelijaksi että myöhempään vaativaan päällystötehtävään. Lisäksi kelpoisuus uudistuksen yhtenä tavoitteen on sekä alueellisen että sukupuolten välisen tasa-arvon lisääminen. Koulutukseen hakeutuvat ovat yleensä operatiivisissa tehtävissä olevia poliisimiehiä, joiden koulutuspoistuma uudistuksen myötä vähenee yhdellä vuodella. Tämän säästyvän vuoden ajan he ovat oman yksikkönsä käytettävissä, jolloin heidän työaikansa luonnollisesti kohdentuu operatiivisiin tehtäviin.

Syyttäjälaitoksen lausunnon osalta sisäministeriö toteaa, että Syyttäjälaitoksen esittämä näkökulma sisällytettiin hallituksen esityksen 15 m §:n perusteluihin jo lausuntokierroksen jälkeen. Toisin sanoen reservipoliisin kohdistuvat rikosepäilyt käsitellään esitutkintalain 2

luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koska reservipoliisi toimii poliisin määräaikaisessa virkasuhteessa ja hoitaa poliisin tehtäviä.

SUPOn ja Tullin lausunnoissa esitetty huoli oman henkilöstönsä käytettävyydestä omiin tarpeisiinsa on otettu huomioon hallituksen esityksessä siten, että yhtäältä poliisin pääasiallinen reservi tulee koostumaan poliisiopiskelijoista ja toisaalta poliisin reserviin ilmoittautuminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja viime kädessä toisen työnantajan palveluksessa olevan työnantajan harkintaan virkavapauden myöntämisestä. Sisäministeriö tiedostaa, että toisen turvallisuusviranomaisen palveluksessa oleva henkilöstö on lähtökohtaisesti VAP-varattu kyseisen turvallisuusviranomaisen palvelukseen, eikä poliisin reserviä ole suunniteltu tällaisen henkilöstön varaan.

Voimaantulo

Sisäministeriö ehdottaa lakiesitysten voimaantuloa 1. syyskuuta 2026.

Poliisin reserviä koskeva sääntelyn *soveltaminen* ehdotetaan aloitettavaksi kuitenkin 1. päivänä tammikuuta 2027. Tämä johtuu siitä, että poliisin reservin perustamista valmistelevat toimet, kuten reservin rekisteri, saadaan valmiiksi vuoden 2027 alkuun mennessä.

Soveltamisen aloittaminen vuoden 2027 alusta koskisi lakiesityksen seuraavia pykäläiä:
poliisin hallinnosta annettu laki 15 k – m §
Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 31 § 2 momentti
poliisilain 1 luvun 10 § 3 momentti.

neuvotteleva virkamies Katariina Simonen
sisäministeriö, Poliisiosasto
+358 295 488 212, katariina.simonen@gov.fi